

РУССКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИИ

Найпакнейши висти.

У лацим сенату

було прешлого тижня бара живо. Векшина сенаторох припада Югосл. Нац. Странки и проциви ше влады Дра Стоядановича, прето тота векшина у сенату не сцела прияти нови финансийни закон у котрим межи иншим стої, же ше нови обичински виберанки буду конци аж у октобру того року и на одреджено гоцино, до кеди на влада вяробиц нови политични законї (закон о виборох, о штатийї и о странкох и ехадкох). Векшина од 41 протї 37 члвкх одруцела финансийни закон, котри пришо л навад пред Нар. Скупштину и Нар. Скупштина потвердела закон поправки сената. Сенатор Йово Баничи особено напада л у своей бешеди катол. церкву.

Еспания пред большевицку революцию.

До Еспаниї пришо л делегат большевикох в Москви Бела Кун, котри бул коммунистични диктатор у Мадридскей 1919. року. У Барселони догваря л ше Бела Кун з Одбором коммунистичней странки. Радвели ше о початку правей большевицкей революциї. До тераа большевици сїм пїтлї и таралї церквї, а тераа думїю превжад у Еспаниї шцїку платї до своїх рукох. И кед у Еспаниї найбїще не одлуго вавлада большевицке неїю, инноватиї буду сами Еспаниї, же упрїкосї шцїкому тому, цо знали о страшиім владанїю большевикох у Русї, инак вїрели большев. агентом и ва нїх гласали.

Словаци питаю свойо.

У остатїїх днїох предс. чехословацкей влады Др. Годжа, догваря л ше вос предїяком Словацкогo народу Глишом о вступу Словакох до влады. Догваряне не припсели нїякого резултату, бо Словаки на чолї воє Глишкoя питаю за Словакох автономїю и окреме словацке министерство у Прагї, а Чехи не сцї Словаком попуїциї. И так братски неспоразум остани нажалї и надалї.

Талияне напредую.

Кажди дїень лїя слави тал. командант на абессинскей фронтї ген. Бадольо, же Талияне не престано напредую. На мoк апац, кельо у тим правдї, алї вшелїк того талиянске напредовање киде бара помалу, бо по тал. рахунку главни варош Абессинїї Адис Абеба ма л уж давно бїтї у рукох Талиянох. А кед Талияне буду так далї „напредовање“ вїц анї до вшїї не прибїжа ше ту тому варошу.

Гласанє у Немецкей.

Прешлей недїли 29. марта було в Немецкей народне гласанє — вибори до парламенту. Шцїки гласї достала Гитлерова лїста, а то зато, бо — бо других вистох не було!... Цо знача и цо вїрда таки вибори то ми добре знаме. Але треба признац, же би Немци тїрїа шцїки гласали за едну держану лїсту, и да не було Гитлера а то прето, бо то не бїли тем вибори заступнїкох до парламенту але ту Немци гласали за самостойносц и еднокосцї немецкого народу межи другима народами швїта. Гитлер повїсїа Немцох, да на виборох потверда Гитлерову олуку, да немецке войско придзе на Раїну и да ше Немецка ошлїбодзи шцїких терхох, котри силом прияти и котри ше їм складало вос часїц едного великого народу.

Зато в недїлю не гласали Немци за Гитлера, але гласали за себе, за немецки народ, за шлїбоду и чїстї немецкей нациї.

И бач тот велики патриотизм Немцох и тот стрїа нависокана дисциплина, котра їм гварї, да у таких важних часох забуду за свойо домашнї партиїни звадї и да напроїцї вонкашнїюму швїту виступї як еден шовек — то сї стварї, котри муши каждї похвалїц и Немцом признац. Не гварїме з тим, же шцїко, но Гитлер сїе, добре и же на шцїко маю Немци право, — о тим би требало вельо писанї — але зложносц Немцох и їх силнї патриотизм, лїббов ту свойому, мїшїме похвалїц и поганим нам за приклад.

Бо бач нам Русїном нїч тельо не хибї, кельо бач звагоднї, едносїї и лїбови ту свойому. Так нас мало у Югославиї, таки смо культурно слаби, а инак ше у остатїїх рокох наїли таки цїмнї дїухи, котри почали межи нами шїриц знаду, убивац у дїшох шлїбов ту рускому народу, о нагварялї лїбдох, да ше одрекїю своей прекокат. нїри, да поїнаїю свойо руско-українски народ, да признацї цїдзе.

Слава Богу, наш народ уж не таки цїмнї, же би то гоч якї недучени и на-

лон учени „папове“ могли водзиц за нос и робїш вос їїм, цо би сїеди. Свидомї наш народ одруцїа з обридженїом батогавких издаїнїкох, вони поганїбени поцагли ше до мїших азирох, але уж сам факт, же ше таке дацо могло межи нами два роки трїмац и робїш своєю юдолю роботу, не служи нам на чїстї.

Цо прикладу Немцох бїзїме ше гварїа у своей лїбови и вїрїосїи ту свойому народу и своей вїри. И кед ше робї о давней добрей народней стварї, теди ту ствар помагаїме кельо зме лїм гїди. Вїне бїзїме свидомї того, же чїстї, моц и слава нашого руско-українского народа то тїж слава, чїстї и моц наша!

Вистава наших фабричних виробох.

Цо вїри ше почал наш живот нашого народу под Польску у Галициї бара вїрїне розвивац у шцїких наїрїях, гоч як Польша тїг рївнїї сперала. На галдовскїм полю вїросли найперне цїслени нашо кооператїви, котрих вїт лїшка кельо 4000 и мало вїт уж найїкх руских вїлїлох у Галициї, котри не маю своєю кооператїву. Вїц ше у остатїїх роках почала азївац и наша фабрична индустрия.

Цо наш народ на тал полю до тераа не сїнїгул, могло ше виданї на Виставї Украинскїй Индустриї, котра булї у Львовї у перней половї марта. На тей виставї аїстували булї 53 нашо руски фабрики з Галициї. И так вїставели свойо виробї фабрички: „Калина“ паперїки, „Дендра“ клїчкї шустерскї, „Ерїон“ радиопаратї, „Гар“ галантерїя, „Себа“ скорї, „Веселка“ шїрїки, „Комета“ платїно, „Масло сїоц“ слїбо вїлїїя виробї, „Центросїоц“ мїдло, „Око“ порцїланова судїна з украинскїм орїаментом (украсом) и другї.

Виставу котра булї отворена до 15. марта наїцївало 15.000 особи. То перша така наша вїстава, котра лїко укавала, же уж маме своєю индустрию, без котрей наша вїдїен народ не може ошлїа. Кажди поїцїлно розвїнї, культурнї народ муши мац своєю фабрики. И ту мї стїцїли сїей вїрїї напредок. Своєю каждї мешаї отворї ше у Галициї дїедла кола украинска фабрика. То доказ животней моци нашого народа. Нашо вїрїятельом Польшком то бара цївїа, а ми ше можеме лїм цїмнї!

Причина огню дзенинське бависко. Слава Богу у нас не так часто огонь, За остатні 6-7 років то трієх случай, але винци три завинели дасца. По дварах не було тельо чкою як тараз, але надвольне меркованє на дзени може принаси и бара вельке винцесе.

Же не у нас половильно меркує на дзени, видно и по тим же кед не огонь трифел, агирчело не тям сила школьских дзедох, па и дос мійжками, год уж було скоро пол дванацетей, кед давони олацели огонь. Значи, же о шциких тих дзедох до там були, родителє не в дза довольно брїти. Кед хняла, треба да и кончанско цеско за фегуан, годанин домо. Кед го за тот час нет дома, заслужує кару, (гоч не тако и битку), бо лебо не по драже ирєз причини агирмує, лебо було у школи занарте. Исто так з дому не треба пуцати дзени скорей, як пол годанин пред науку, бо кед не их скорей пуца, та не понайвещєйраз блукало по улїчох и робя даяку пакосц. А кед не их пуца до школы кратке време ирєд науку, та понагляю, бо знаю, же кед после молитви силно буду карани. Так не вонк буду понагляи и дому, кед буду сидиц, же ше и домо з нїх водаи брїти.

З таким меркованьом од страна родителюх и учительюх окриви не справовано наших дасцох.

ДА ПАМ ЗАГРАДА ДОБРЕ РОДЗИ.

Кед не припаграме, як у наших крайох Болгарє у своїх заградах, по их беру под арєсту, робя и як владую, вєд верне до нам пада до очох, то же вонк бара добре жем пбрабляю и викорєнюю каровчє. А то су два найважнїши стварє, потребнї, да не лєм заграда аля уобщє жем добре родзи.

Бо жем то нам так як замїшанє цєсто на хлєб. Кед цєсто по добре заправкє и добре вмїшанє, вєд и хлєб видєе добри и смачни. Слєжно ствар стої дос заграду и дос жему уобщє.

У Болгарох не будєше видзиц, же би фалат заграда стал пусти, неповопаки анї вєдєткдєсь. У нїх кед не дацє дос жєми поабєра гакїй ше жем оре лебо копє.

У нас не лєм в яри дакус у заградаи рокопє, а вєд вонка стої мєрля до вшєнї и нарєшнє у нєй шнєлїякого каровчя вєцєй, як того,

Подк.: Ти пробовал анїм випсати чїжми?
Штеф.: Пробовал.
Подк.: И до шцїцї шє?
Штеф.: Бїйши шє, вон крашнє бїйши.
Подк.: А кед цї вон давал вїкс, на питал цї не пїацє, повєдїмє панєви нужнї вїкс?
Штеф.: Цє.
Подк.: Може буд, не гварєл чї: нє дума твої пїац, повєдїмє, на жєпїдбу?
Штеф.: Нє пїч нє гугорєл.
Подк.: Но, крашнє, илї!

Ява 5.

Подколєснї (сам).

Гварї шє, пїаца ствар чїжми, а там справдї, кед су дурно вопїтнї, нєдобри вїкс, уж не у крашнїм дружтвє нє буду тельо почитован шцїкє то дїлнїх пїшак... Але ицє не добрє, кед ма человек жуїї на па ногох. Можем прєдєрнїц Бог його анї кєпє, але лєм кед би на тогн жуїї. Еї Штефан...

по було посадєне. Бо у заградаи не оре и коле лам на пр. Цо може у такєй заградаи родзиц?

Ише и тєраз вєт у нас тїякїтєлєвє (особно у Славонїї) котри гугорє, же кед не жєм пуца на мїрє, вєд вонка вєдочїва и потїм лєшнє родзи.

То стара несправдї. Жєм кед не не руша не оре, не коле, вєстїва мєртвї, бо у нєй тєдї умєраю бєстєрїї, котри у жєми живї и приправїю жєм за плоднєсц. Кед не жєм не руша, вєд шє вонка обїє, затїврдїє, у нєй нет анї влїагї анї вєдвуху, а бєз вєдвуху и влїагї жєм родзиц нє годнї. Да жєм будєє живї, да вонка мєжє набрїцї пожвїкнїх сокох за рошїлнї, треба ю частєйшє прєвращац. рїмєц да вонка як добрє заправєнє цєсто, рошнє.

Цїлїй да шцїкє у заградаи добрє успєлїа, треба садїцї и лїац добрє, вїбєранє пїшєнє; бо лєм добрє и здравє садїчєнє годнє рошнїц добрє корєнє, котрє годнє нїлєсї у жєми поживу а дїац од сєбє зарєду рошїлнї.

Шцїкє у заградаи треба садїцї и пошлїа вчїс и прєто треба лїац, якї час за котру рошїлнї найлєгкїйшї. Нескєро садїцї и рєбїц у заградаи не вїплїацї не лебо лєм бара малє кєдї.

Копєц, брїтїц и пїлєвїц у заградаи треба не лєм раз лебо двєрац, аля тельо, кєльє треба, дос жєм вєбїтє, зарєсєнїтє. Така робота рошїлнєм у заградаи бара хасновїтїа. Хує пїацрєз болгарскї заградаи тог анї, же там прєз цїлє лїтє Болгарє як тогн кєртїцї зарєсєнїтє робї. А заграда тогн бїац и треба.

За добрї урєдїлїа у заградаи треба шнє гїлїю. Жєм у заградаи мєжє буц мєснїа и пухлїа як бухтє. За заграду найлєпшї внєй а курїїкїа и гвоївкїа.

Як вїлїамє, не досї то заграду мац и дакус там не у нєй дїкєдї порїац. Але кед садїмє мац од заградї хасєн, треба у нєй рєбїц и мєрковїац, да шнє булєє у шорє и на врємє обрєбєнїа. Тєдї вонка вїнємє вєльє вєльє вєцєй хаснї, вшєй як бїлї вємє од нїй заградаи обчїшнїацї.

За нашє дзєцї

ЯНИ УЛАНЄЛ БЛИХУ.

Чуйцє людєє, будєє шцїкху: наш Янї уланєл блиху. Зос вєсєдєкїа рїшє скотєл, ту свояї мацєрїа крєчєл.

Лїац його як пампїушїа, а вон цїлїа як два збушкї. Трїма мєжє злого мїра, шїа нє дїац му в нєцї мїра.

Ява 6.

Подколєснї, Штефан.

Штеф.: Мєлїїм!
Подк.: Ты гугорєл чїжмаровї пїї мєркує на жуїї?
Штеф.: Гугорєл.
Подк.: Цо лє вон гварєл?
Штеф.: Гварєл: Добрє. (Штефан вїходївї).

Ява 7.

Подколєснї, по тїм Штефан.

Подк.: До чортї сєрїєтєго, нїацє брїтїкїа тогнїа робота — жєпїдба. То, та гєвто, та гєвто. Же бїя тогнїа та гєвто булєє як треба. Цє, чорт най гобєрє, не так то лєгкє як гварї. Еї Штефан... (Штефан ухїдїє). Я цї снєлї нїтє лєвєсє...
Штеф.: Бабїа прїшлїа.
Подк.: А, прїшлїа; вєлїй ю лїац (Штефан вїходїє). Нїацє, то ствар, ... ствар, не то... чєжкїа ствар...

(Дїлїй булєє).

„Но-лє ужакє увидїмє, чї то сїрїєвї машї тї блиху. Злєдїю не опросїцїмє лєбїкє го и ирєз грїху.“

Помїлїа поплєзївїй вїлїацї, бо кєд снєкїя будїє жаль цї! А вєд на гварєдєму нєпцї орбїнї суд свояїму гєсцї.

Зєвїлїа стрєго Янї зубї, зєнїар одїкї, снєсїлїа губї, пупцєл на дїлїє — о нєщєснє! Штє то булєо чарнє нїмєцє.

Якїа шкєдїа! Тельє гуглїа на дармє шнї у лєжєл... Завєкатїм го мац мац снєдїа и так то вєд нїцєснєлїа:

„Злєдїюкє раз на бїлїу в жїцїу свояїму кїдїцїу. Та и тєбє бїлїхє чарнїа, гудьбїа нєшєснїа и мєрнїа.“

А тї сїнїу, дос нїа вїкїу, не бїя мїа шє нєуспїху. В вїлїєрїєлєснїцї пєбїдїа и дїлєкє од нїй бїдїа.

С. САЛАМОН.

Швєт чєкїа.

Цїлїи швєт чєкїа, цо булїє тєраз мєлїдї Нємєцкїу и Францїзкїу. Гїтлєр нєпєпнїо зоснє тєраз ицє нїмєлїєнїє нїацїпац, бо на вїборкїх 29. мїртїа достїлї скорє рїднєлїаснє прїзнанє нємєцкєго народу. А и Францїзкїа не снє нєгїцїлїац, аля нїгнїа, да шє Нємїцї трїмаю тїх угнєорєх, котри шлєбїдїю, бєз сїлїи подпїсатї и як на цїлї покїарнєскїу дєгваркїу. Англїя стої на шрєдкїу мєдлї Нємєцкїу и Францїзкїу. Не снє за тєраз да нє отворєнє вїагнї анї за вєдїу анї за другїу, нєм их мїрїи. Дохлїлїх годнїа Англїя так мїрїцї? — Швєт з вєлькїу уїагїцї чєкїа, цо зос тогн булєє.

Нємєцкїа утвєрдїєнїє Рїднїу.

Францїзкїа новїнї пїлїю, же Нємєцкїа нєгїлїо утвєрдїєнїє свояї грїнїцї на Рїднїу лїацрєцкї Францїзкїєй. Длїа нємєцкїх аєрєплїанї вїцєлїлї нїд францїзкїм вїрєшєм Стрєсбургєм, котрї лєжї на францїзкїм брєгїу Рїднїє и фїтєграфїєрїацї вїрєшє. Рєсїумї шє, же Францїзкї прєто ицє бїрїкєй нємїрнї.

И Турєкїа нєпєслїушнїа.

За прїкїлїадєм Нємєцкїєй, котрї уїрїкєснї нєрєлїєскїєй дєгваркїє о мїрїу и дєгваркїє у Дєкїарнє прївєдлїа свояї вєйскє на францїзкїу грїнїцїу, пошлїи и Туркїи. На засїдїанїє Сєюзї Народєх у Лєндонїу пїшлїєл турєкїи дєлєгїт, же йєго дєржїаа снє укрїпїлїц и нїоружїац пошїтє мєрєскї канїл Дїрнїа дєлїа, котрї вїажє Стрєдєлємє и Чарнє мєрїє, гоч то Турєкїєй у мїрєнїєй дєгваркїє стрєго лєбрїанїєтє.

„Прєдїа нашєй вєлїї“.

У околїцї абєсїнїєскєго вєрєшїу Гїрїр, котрї тїх лїєхєх бємбїрдовїлїа 30 тїл. аєрєплїанї, руцїацї по тїм бємбїрдовїнїо Талїнїє а аєрєплїанєх друкєвалїи лєтїацї, у котрїх лїшнїу „Нарєду Тїгрє и Вєдкїаму. Кєд тїх дїєлєх нашє цєрквї булїи од бємбїх рєзївалїи то шє траїфєлєо прєдїа нашєй вєлїї. Кєд надвїлїацїмє, нїаправїмє вїац ицє лєвїшї“. Так сгє Талїялїє цїлїацї Абєсїнїєм, лїац да их прїдїагнїю на снєю стрїанїу.

